

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2015|025 VAN 7 MEI 2015

OVER DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 30 APRIL 2015 OVER DE DEFINITIEVE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE HISTORISCHE GROENTESERRES OP DE SITE VAN DE MIDZEELHOEVES IN SINT-KATELIJNE-WAVER

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 7 mei 2015 volgend advies uit:

1. De VCOE vindt het positief dat inzake de bescherming van de historische groenteserres op de site van de Midzeelhoeves in Sint-Katelijne-Waver een uitgebreid beschermingsdossier voor advies wordt voorgelegd aan de commissie. Zowel de diverse documenten in het kader van de voorlopige bescherming als de definitieve bescherming maken deel uit van het adviesdossier.

De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de definitieve bescherming met name (a) het ministerieel besluit tot bescherming als monument van de historische groenteserres op de site van de Midzeelhoeves in Sint-Katelijne-Waver, (b) het verslag van de behandeling door het agentschap onroerend erfgoed van de uitgebrachte adviezen en de ingediende bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek en (c) het beschermingsvoorstel.

2. De commissie erkent de erfgoedwaarde van de historische groenteserres op de site van de Midzeelhoeves en vindt het positief dat het ensemble van de vier types van groenteserres: de platte kweekbak of éénruiter, de Mechelse bloemkoolserre, de ijzeren kweekserre en de tweekapserre van het Venlotype of warenhuis als één geheel wordt beschermd en opgenomen in het ministerieel besluit. Het ensemble van de serres is immers bijzonder representatief voor de technische ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande architecturale ontwikkelingen in de glastuinbouw vanaf de jaren 1860 tot de jaren 1980.
3. De commissie ondersteunt dan ook ten volle artikel 1 van het ministerieel besluit waarin vastgelegd wordt dat de historische groenteserres op de site van de midzeelhoeves worden beschermd als monument wegens de historische, de industrieel-archeologische en de sociaal-culturele waarde.

De commissie staat tevens positief ten aanzien van de voorgestelde afbakening van het beschermd monument zoals vastgesteld op het bijgevoegd plan van het ministerieel besluit.

Artikel 2 van het ministerieel besluit geeft een uitvoerige beschrijving van het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt. De commissie ondersteunt de vermelde beschrijving van de historische, industrieel-archeologische en socio-culturele waarde. Het ensemble van de serres is immers een materiële getuige van de opkomst en massale verspreiding van de glastuinbouw in de nabijheid van Mechelen vanaf 1860 en de maatschappelijke en economische verschuivingen die daarmee gepaard gingen. De ensemblewaarde wordt bovendien nog versterkt door de omgevende historische site van de Midzeelhoeves die in de loop der jaren werd uitgebouwd tot een karakteristieke bedrijfssite voor de periode 1860-1980 met bijhorende groentemuseum. De commissie vindt het positief dat het ministerieel besluit hier uitgebreid aandacht aan besteedt.

Bij het beschermingsdossier behoort tevens een uitvoerig uitgewerkt beschermingsvoorstel. Hierin wordt een uitvoerige en gedetailleerde beschrijving gegeven van de erfgoedwaarde van de verschillende types van serres. De commissie merkt evenwel op dat de technische

beschrijving van de materialen zeer summier is. Met het oog op de conservatie en restauratie van de serres is het wenselijk om de materialen waaronder de glassoort uitvoeriger te definiëren.

4. De commissie stelt vast dat het perceel waarop de vier serres zich bevinden als monument wordt beschermd en niet als landschap, ook al grenst het perceel aan het reeds beschermde landschap van het hoevedomein. Als reden worden beheersmatige aspecten aangehaald, maar deze worden niet verduidelijkt in het beschermingsvoorstel. De commissie vraagt om de motivatie voor de keuze van de bescherming als monument ipv als landschap beter te duiden.

De commissie stelt vast dat het beschermingsvoorstel ingaat op de beheersdoelstellingen. Deze komen evenwel niet aan bod in het ministerieel besluit. De commissie merkt echter op dat de beheersdoelstellingen onlosmakelijk verbonden zijn met de bescherming van de groenteserres. De commissie vraagt dan ook om het statuut van het beschermingsvoorstel te verduidelijken en de beheersdoelstellingen in het ministerieel besluit op te nemen.

5. De commissie stelt vast dat in het kader van het openbaar onderzoek geen bezwaarschriften werden ingediend.
6. Op basis van bovenstaande opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies.